

Sylvia cantillans cantillans Pall., een nieuwe soort
voor Nederland.

DOOR

J. G. VAN MARLE.

Op 26 Mei 1942 werd in de omgeving van Beverwijk een zangertje gevangen, dat op 5 Juni in het vogelhuis van Artis werd ondergebracht. Het vogeltje was met lijm gevangen, waarvan de sporen nog duidelijk te zien waren; enkele staartpennen waren niet meer aanwezig, de overige evenals de slagpennen door het aanvliegen tegen de tralies sterk gesleten. Een poot was blijkbaar niet gezond en werd door den vogel niet gebruikt. Het dier maakte, toen wij het onderzochten, een onrustigen indruk als van een juist gevangen wilden vogel. Door Prof. dr L. F. de Beaufort en ondergeteekende kon deze vogel worden vergeleken met materiaal uit de collectie Sillem—van Marle.

De soortbepaling bracht geen moeilijkheden met zich, aangezien het hier een ♂ exemplaar in frisch zomerkleed betrof; de roodbruine onderzijde, de aschgrauwe bovenzijde en vooral de typisch witte baardstreep, die sterk in het oog valt, maken iedere verwisseling met andere zangers onmogelijk. Door slijtage van den vleugel was de lengte van den vleugel noch de onderlinge verhouding van de lengten der slagpennen vast te stellen, waardoor een zekere bepaling van den vorm niet mogelijk was. Gezien echter de ligging van het broedgebied ten opzichte van de ligging van ons land, nemen wij aan, dat het hier betreft een vogel van den vorm *Sylvia cantillans cantillans*. Wij stellen voor dezen vogel met den nederlandschen naam „baardgrasmusch” te benoemen.

De baardgrasmusch is in voorkomen en gedaante een typische zanger; de bovenzijde is aschgrauw, de kop donkeraschgrauw; de bovenzijde van de staart en vleugels is donker olijfbuin; de buitenste staartpennen zijn wit met een bruinen binnenzoom, het 2e en 3e paar bruin met een wigvormige witte vlek; de slagpennen van de 2e orde hebben lichte randen. Kin en keel zijn roestbruin tot wijnrood, lichter wordend naar de flanken; de borst en buik wit. Het bruin van kin en keel wordt van het donkeraschgrauw van kop en wangen gescheiden door een helderwitte baardstreep. De bovensnavel is donkerbruin, de ondersnavel is aan de punt donkerbruin, aan de basis geelbruin; de pooten zijn geelbruin. Het ♀ is zoowel op de bovenzijde als op de onderzijde lichter dan het ♂. Hartert geeft als maten: vleugel 58—61 mm, snavel 11—12 mm, staart afgerond 52—55½ mm, loopbeen $\pm$ 20 mm.

Deze vogel heeft zijn broedgebied in Zuid-Europa en Noord-Afrika in landen om de Middellandsche Zee en komt hier voor in drie verschillende vormen, nl.:

- a. *Sylvia c. cantillans* Pall. in Spanje, Portugal, Zuidoost-Frankrijk, de zuidelijke Alpen, plaatselijk in Italië, op Sardinië, Corsica en Sicilië;
- b. *S. c. inornata* Tsch. in Marokko, Algiers, Tunis en Tripolis; deze vorm onderscheidt zich van *S. c. cantillans* door donkerder roodbruine onderzijde;

- c. *S. c. albistriata* (Brehm) in Dalmatië, Kroatië, Montenegro, Herzegovina, Turkije, Griekenland en op de grieksche eilanden, Cyprus en in Klein-Azië zuidelijk tot Palestina. Deze vorm heeft een meer spitsen vleugel dan *S. c. cantillans* en donkerder keel en breder baardstreep. In den winter trekt deze vogel naar het zuiden en werd in de oasen in de Sahara en bij het Tsaadmeer aangetroffen.
- Zes vondsten zijn bekend van Noord-Europa, alle van de britsche eilanden, nl. van St. Kilda (Hebriden), Fair Island (Shetlands), twee van Ierland en twee van Engeland en Schotland. Vijf hiervan werden gevangen in de maanden Mei en Juni, het zesde exemplaar (Ierland) in September. Het door ons onderzochte stuk bleef tot eind Juli in het leven en bevindt zich thans in de collectie Artis.

Ornithologie van Nederland

1942, 2e mededeling

DOOR

Dr C. G. B. TEN KATE.

***Corvus c. cornix* L. — Bonte kraai.**

Op 28 Mei 1942 nam ik een troep van 12 ex. waar ten N van Enkhuizen, het meest NO-puntje van de „neus” van Noord-Holland. Dit waren kennelijk dieren, die in het voorjaar naar het NO wilden trekken, maar om enigerlei reden de sprong over het water niet waagden. Bij nader toezien bleek dan ook, dat vele ervan iets aan de vleugels mankeerden. Einde Juni waren deze dieren aldaar niet meer aanwezig. (W. H. van Dobben).

Op 29 Juli 1942 nam ik in de Noordoostpolder, dicht bij kamp Ramspol één bonte kraai waar, die daar op een akker zat tussen 15 zwarte kraaien. Bij mijn komst vlogen de vogels eerst landwaarts in, maar later staken ze het Zwarte Meer over naar het Kampereiland. Omstreeks 26 Augustus werd in dezelfde omgeving een ex. gezien door een der Inspecteurs van de NO-polder; vermoedelijk betrof dit wel hetzelfde ex., dat ook ditmaal bij een aantal zwarte kraaien zat. (t. K.).

Waarnemingen uit die maanden zijn vrij zeldzaam (zie Nederl. Vogels, p. 58). (t. K.).

***Pyrrhula p. coccinea* (Gm.) — Goudvink.**

Op 21 Aug. 1942 zag ik te Wassenaar een ♂ goudvink met drie vlugge jongen. (L. J. Kleyn).

Volgens de Nederl. Vogels, p. 102, is de soort in het westen een zeer zeldzame broedvogel. (t. K.).

***Loxia c. curvirostra* L. — Kruisbek.**

Hieronder volgt een opsomming van de ter beschikking staande gegevens over de jongste invasie:

Provincie GRONINGEN:

Noordlaren: 15 Juni een troep in het Noordlaarder bos.

(van Dobben).